

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisten äänikannattaja ilmestyy Astoriassa, Ore., joka tilast The Western Workmen's Publ. Society'n kustantamana.

Tilauhinnot Yhdysvaltoihin
1 vuosikerta...\$1.50 Puoli vuotta...90c
Canadaan ja Suomeen
1 vuosikerta...\$1.75 Puoli vuotta...\$1.05

TOVERITAR

Box 99 Astoria, Ore.

Entered as second-class matter July 18th 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)
SUBSCRIPTION RATES
IN THE UNITED STATES:
One year \$1.50 — 6 months 90c
IN CANADA:
One year \$1.75 — 6 months \$1.05

Toimitus:
HELMI MATTSON
Box 99, Astoria, Ore.

TOVERITTAREN TILAAJAMÄÄRÄ OSOTTA:

Uusia.....	152
Uudistuksia.....	47
Punaisen Armeijan jäseniä.....	1
Katkenneita.....	53

ERÄMAASSA JA MAILMALA ON KAIKKI

Toverittaren tilauksesta annettun lahjakirjan Erämaassa ja Mailmalla toinenkin painos on loppunut. Sen lahjaksi annon aikana emme vielä päässeet kymmeneen tuhanteen, mutta siihen me kyllä tänä syksyyn päästään. Tilaaajamäärä osottaa nousua. Miksihän ei, sillä Toveritar on nykyään siksi monipuolinen ja rikas sisällöltään, että sitä kelpaa tarjota tilattavaksi. Kauan ei tarvita penninotia ollaksemme kymmenessä tuhannessa, jos jokainen todellinen luokkatalustoveritar tekee parhaansa tilauksen hankkimiseksi lehdelle.

Arvokkaita lahjoja annetaan paljain kappaleiksi nille Toverittaren levittäjille, jotka siihen mennessä, kun tilaajamäärä on kymmenessä tuhannessa, lähettää enemmän tilauksia. Lahjoja jakaessa otetaan suhteellisuus huomioon paikkakuntien asutusta silmällä pitäen. Ketä ovat ne toverittaret, jotka lähtivät arvokkaista lahjoista, joita yksityiset toverit jaksavat, pääsevät osalliseksi.

PAKINA

Niin se kävi, että Hilda Niemi, Maynard, Maas., voitti sen Hovin muorin lahjoittaman kaunin öljyväriä maalatun taulun, palkkiona innokkaasta työstään Toverittaren hyväksi. Toverin liike puolestaan laittati taulun komean raamin, joten lahja tuli vielä arvokkaammaksi.

Kuten edellisestä Toverittaren numerosta huomaa, ei tämä ollut viimeinen palkkio, mitä annetaan Toverittaren ahkerimmille asiamehille tänä syksynä, vaikka varsinainen levitysaika onkin jo ohii. Toveri Lei no, yksityisinä lahjoina omasta puolestaan, lupaa antaa innokkaimmille asiamehille arvokkaita kirjoja. Joka on lukenut ne teokset, tietää jo etukäteen, että lahjat eivät suinkaan ole vähäpätöisiä.

Etenkin kuuluisa teos KURJAT, jonka yli mailman tunnettu kirjailija Victor Hugo on kirjottanut, on erittäin arvokas ja mielenkiintoinen teos. Samaa voimaa sanoa toisekakin teoksesta, nimeltä KUILU, jonka kirjoittaja on George Cram Cook. Kirja on romaaneista parhaimpia. Eikä Miina Wallin KEITTOKIRJA ole mikään turha lahja. Joka pitää vatsaansa arvossa ja vä-

Tunnussanana olkoon: Ennen ei pysähdyt, ennenkuin Toverittarella on 10.000 tilaajaa!

Hyvät neuvot

Hyvät neuvot lankeavat usein kuorille korville, jos niitä ei voida käytäntöön soveltattaa. Sanomalehdissä ja kalkissa yleisissä paikoissa on kaavakkeita yleisön nähtävänä, miten pitäisi menettellä säilykseen kulkutaudeilta.

Ohjeet kuuluvat seuraavasti: "Syö hyvin ravitsevaa ruokaa. "Nuku raittissa, hyvin tuuletetussa huoneessa.

"Ota kävelyjä raittissa ilmassa. "Xiä sure ja huolehdi mitään." Kaunilta ne kuulostavat nuokin neuvot. Mutta mitenkä ne oikein saataisiin käytäntöön sovitettua. Ensiksi kun ottaa huomioon sen seikan, että kulkutaudit majallevat etupäässä pohjakorrosten joukossa, harvoin ne pysähtyvät parempiosien asunnoille.

Jos tarkastamme köyhien työläisten asuntoja suurkaupungeissa, niin tekemälläkään raitista, puhdasta ilmaa niihin ei saa, koska koko se ilmapiiri, missä työläiset asuvat, on myrkytetty, lian ja saastan vallassa.

Korkeitten vuokrien takia työläiset ovat pakotettuja etsimään suojaa kaikkein köyhimmistä kaupungin osasta, jossa ei ole ilma suinkaan puhdas.

Entäs sitte se ravitseva ruoka! Mistähän se tulisi? Sillä taivaakkin on tullut niin kitsaaksi, ettei lähetä mannaa, kuten ennen muinoin Israelin lapsille.

Elinkustannukset kun ovat kohonneet niin huimaavasti, että näikä palkalla työskentelevä työläinen ei voi saada itselleen edes sitä rayinotmäärää, että pysyisi normaalkunossa. On paljon ihmisiä, jotka etsivät ravintonsa ulosviktatuista ruuanjätteistä, kun ei voi ostaa parempaa.

Sitten ne kävelymatkat raittissa ilmassa. Snakohan niistä itselleen virkistystä, kun aamulla aikasin tyhjillä vatsalla rientää hikipajajan ja illalla myöhään laahustaa väsyneet raajansa "kortteerinsa", niin ei suinkaan tee mieli enään tehdä kävelyretkiä.

Ja edelleen: älä sure mitään! Mikä kohtalon iva! Milloinka työläisen

elämä on niin taattua ainakaan asian näin ollessa, ettei tarvitsisi surra ja huolehtia — ei milloinkaan! Työläisen elämä on ainalsta huolta jokapäiväisestä toimeentulostaan. Näitä epäkohtia kun tarkastaa, niin ei ole jällellä muuta keinoa kuluota pois vieras — nimittäin tauti — vastaan, jos sattuu ovellesi kolkuttamaan, vaikkapa se sitten kohtelisikin hiukan kovakouraisesti.

Naimisissa olevien opettajattarien asema

Naimisissa olevia naisia nimettiin virkoihin ja ylennetään New Yorkin kaupungin yleisissä kouluissa aivan samoin kuin naimittomia opettajia. Kouluneuvoston sivulaista on nyttemmin poistettu eräs nainen opettajattaria vastaan tähdätty määräys, ja uusissa sivulaisissa on sekä naineet että naimittomat opettajattaret asetettu samaan asemaan. Tämän syksyiset opettajamääräykset on toimitettu jo näiden uusien sivulakien mukaisesti.

Jo vuonna 1913 julkisti valtion opetuksen komissioneri voimattomaksi määräyksen, jonka mukaan opettajattaren oli erottava toimestaan naimisiin mentyään. Nyt on kouluneuvosto laatinut määräyksen, jonka mukaan tuo naimisissa oleva opettajattar voi lapsen synnytyksen johdosta saada jopa kahdenkin vuoden virkavapauden olosuhteiden mukaan. Tämä määräys suojelee naimisissa olevia opettajattaria.

Oli myöskin säädetty ettei naista voitu ylentää virassaan sen jälkeen kun hän oli mennyt naimisiin, ellei hänen miehensä ollut häntä hylännyt tai ollut sairauden tähden kykenemätön häntä elättämään. Sodan aikana vallinneen opettajain puutteen tähden täytyi tätä määräystä rikkoa. Muuan naimisissa oleva alkeiskoulun opettajattar haki paikkaa korkeakoulussa. Vaikka hän oli ennen naimisiin menoaan suorittanut täydelliset tutkimukset ja vaikka hänellä oli vaadittu kelpoisuus korkeakoulun opettajaksi, ei häntä nimitetty. Hän vetosi valtion komissionerille, joka antoi päätöksen, että määräys, mikä esti hänen ylenemisensä, oli kohtuuton ja mielivaltainen eikä sitä olisi pitänyt säätää.

Verittaren joulunumerossa "pränättäytää" nimensä komeasti lehden päätöillä.

Elkö tässä olekin jo etua kylliksi! Saa nyt nähdä kuinka suuran armeijan "Veikko" saa kokoon.

Tällä Astoriassa on satanut viime aikoina hirveästi. Muuten ei tämä ole mitään uutta tällä palkkakunnalla. Tällä kauemmin "topanneet" tietävät kertoa, että Astoriassa sataa kolmelta vuorokaudelta vuodessa. Tämän kylän ihmiset ovat näköjään tottuneet tällaiseen herranilmaan, että eivät siitä perusta tämän taivaallista. Tuskin viitsivät sateenvarjoa levittää pänsä yli ennenkuin sataa oikein kaatamalla, tai hi ainakin sanotaan, taivaan täydeltä.

Vasta vähän aikaa Astoriassa oleskeliin tekee tällainen ilma ikävän vaikutuksen. Tämän pakinan kirjoittaja on saanut oikein sellaisen "kroonillisen" uniaudin. Silmiä pakottaa, että ei eteenstä tahdo nähdä. Tässä "japissa" se tekee hirveää haittaa. Jokainen tietää, että toimittajan pitää lukea kaiken mailman kirjotukset ja vielä omatkin töherryksensä useampaan kertaan, ennenkuin niitä lehteen painetaan. Siitä huolimatta sattuu välillä, että — lukissa kohtuuria painostavassa ilmassa puo-

NEW YORK CITY, N. Y.

Leski, neljän lapsen äiti tappoi itsensä kaasulla. Mrs. Gussie Silverberg 26 v. vanha riitaantui naapurinsa kanssa \$30.00 menettämistä. Ja lähetti vanhimman lapsensa Annan kouluun, jonka jällestä otti kaasua.

Mrs. S. elätti perhettään pitkäällä vaatekauppaa. Kaksi vuotta sitten hänen miehensä kuoli lentsuun.

Lauettiin saksankielellä ensi kerran sen jällestä kun Amerika yhtyi sotaan. Sellitettiin että ne laulut tulevat kärsimään jos ne käännetään englanninkielelle, joten he saivat jo luvan laulaa New York Hall'issa, eikä heitä heitetty mädäntyneillä kannanmuunilla, mutta saivat runsaasti kättentaputuksia.

Vangittiin Mrs. Betty Lee, joka puhui kirkkoissa, teattereissa ja kansankokouksissa puhtavaa rahaa tyttöjen kotia varten Newarkin, N. J. Rahaan piti saada \$700,000, ja tulkin sitä, mutta Mrs. joutui kiinni vekselliin vääräntämisestä ja nyt häntä syytetään "väärällä tavalla rahan hankkimisesta itselleen", sillä tyttökotia ei hänellä ollut aikomuskaan perustaa.

Siertolaisia vanhasta maasta saapuu New Yorkin Ellis saarelle liikkemää 9,000 joka viikko. Virkalliset eivät tahdo joutaa heitä kovin paljon tutkimaan, joten lisää virkallijoita otetaan Ellis saarelle (sopisi Pakka-Jaakonkin nyt yrittää päästä oikein "virallisiksi tutkijaksi"). Luvassa tutkitaan osa, sillä Ellis saarella ei ole kaikille tilaa. Jotkut "amerikalaiset" kirotlee kun ei laadita lakeja, joka estäisi siirtolaisten maahan pääsyn, sillä amerikalaisen otot huonontuu, kun työnhakijoita tulee niin paljon vanhastamaasta. Se tahtoo sanoa, että palkat ehkä alkaa alenemaan. Mutta sitähan kapitalistit haluavatkin ja eihän he lakeja laadi itselleen vahingollisiksi. Talonomistajat saavat yhä tehdä rahaa, sillä huoneiden kysyjä on paljon jo ennestään ja uusia tulee.

Aukasluku N. Y. valtiossa viimeisen väenlaskun mukaan on noin 10,300,000.

Osaston myyjäiset lähenee, jotka tavallisesti pidetään vähän ennen joulua. Siispä käykäämmä ahkerasti neuломаan sinne käsitöitä, että ei tarvitsisi hävetä myyjäisten aikana. — R.

Il-unisena — lehteen pääsee pukah-tamaan asioita, joita toimittaja virkeämmällä tuulella ollessa uudelleen lukissa, saa itsekin ihmetellä.

Kalkissa lehdissä on virheitä, mutta niitä ei kukaan tavallinen lukija ota vakavalta kannalta. Jos oikein ilkeitä virheitä näkee, niin voi hymähtää, että kylläpä ne toimitusmiehet pöhnäpäissään laskevat lehtiiin vaikka mitä. Sillä on se sitten sillettetty ja sellettetty. En tiedä, millä sellyksellä näitä naisten lehden ja naisen toimittaman lehden virheitä lukijat korjallivat. Edellämmainittu miesten "eksyyksi" ei ainakaan kaikkien mielestä tässä tapauksessa sovi. Niinpä voi nille virheille loppulta jäädä naisellinen tyhmyys peittoeksi — joka arvelu suinkaan ei ole suotava.

Viime numeroon tuli virheitä olekein lapiokaupalla. Se suurelta osalta vaikutti, että pakina tästä astasta jatkuu näin pitkäksi. Kalkkia on viitsi tässä korjalla, lukija saa ne hypyitä yli. Pari suurinta virheitä tulkoon oikeistuksi, olkoon niiden alkuperäinen syy kenessä tahansa.

Etusivun oikeassa alakulmassa olevia luhava lause oli tarkotettu kuulavaksi: Naiset! Aänestäkää omaa ehdokastamme, Debsiä, presidentiksi!

Etusivulla on toinenkin virhe.

hänkin sitä palvelee, voi asettaa Miina Wallin Keittokirjan vaikka etutalille.

Toverittaret, muistakaa ottaa Lenin-sedän lahjat huomioon ja kilpailkaa niistä innokkaasti.

"VEIKKO" viime numerossa tekee myös uuden esityksen naisille. Tällaisena mallina mullistavana aikakautena ihmiset ovat tottuneet usein puhumaan armeijoista. Eikäpä "Veikkokaan" näy muulla tavalla ymmärtävän asiaa edustaa.

Tämä "Veikko" on vanhapoika. Mitä arvolette kun hän — nimittäin vanhapoika — pyrkii perustamaan hamearmeijaa, vaikkapa vain Toverittaren tilaaajamäärän kohottamiseksi. Tätä armeijaa hän kutsuu PU-NAISEKSI ARMEIJAKSI. Leikki pois, ei ole asiassa ilkkumisen varaa. Kyllä tähän armeijaan kehtaa kuulua. Alla vaatimus armeijaan pääsemiseen on se, että hankkii yhden uuden tilauksen Toverittarelle.

Tavallisesti kaikissa armeijoissa annetaan kunniamerkkejä jollekka urhokkaimmille ja innokkaimmille taistelijoille, mutta tässä "Veikon" perustamassa armeijassa tehdään yksi ihmeellävä poikkeus.

Siiinä luvataan — ja tietysti myös annetaan — kunniaa kaikille! Jokainen Punasen Armeijan jäsen saa jouluhajan ja myöskin oikeuden To-

verittaren joulunumerossa "pränättäytää" nimensä komeasti lehden päätöillä.

Elkö tässä olekin jo etua kylliksi! Saa nyt nähdä kuinka suuran armeijan "Veikko" saa kokoon.

Tällä Astoriassa on satanut viime aikoina hirveästi. Muuten ei tämä ole mitään uutta tällä palkkakunnalla. Tällä kauemmin "topanneet" tietävät kertoa, että Astoriassa sataa kolmelta vuorokaudelta vuodessa. Tämän kylän ihmiset ovat näköjään tottuneet tällaiseen herranilmaan, että eivät siitä perusta tämän taivaallista. Tuskin viitsivät sateenvarjoa levittää pänsä yli ennenkuin sataa oikein kaatamalla, tai hi ainakin sanotaan, taivaan täydeltä.

Vasta vähän aikaa Astoriassa oleskeliin tekee tällainen ilma ikävän vaikutuksen. Tämän pakinan kirjoittaja on saanut oikein sellaisen "kroonillisen" uniaudin. Silmiä pakottaa, että ei eteenstä tahdo nähdä. Tässä "japissa" se tekee hirveää haittaa. Jokainen tietää, että toimittajan pitää lukea kaiken mailman kirjotukset ja vielä omatkin töherryksensä useampaan kertaan, ennenkuin niitä lehteen painetaan. Siitä huolimatta sattuu välillä, että — lukissa kohtuuria painostavassa ilmassa puo-